

D. F. 9.

B. C. D.

Exercitationum

Ad

NOVUM TESTA-
MENTUM SYRIACUM,

Disputatio Tertia,

Quam

Indultu Amplissimi Senatus Philosophorum

in inculatā LEUCOREA,

Publica συμφιλολογούντων προσδιαλέξει
submitunt

M. JOHANNES ERNESTUS
GERHARDUS Jenensis,

M. DAVID SCHARFIUS

Hamburgensis.

ad d. IIX. Augusti

in Auditorio Philosophorum

horis antemerid.

WITTEBERGÆ,

Typis JOHANNIS RÖHNERI, Acad. Typogr.

ANNO M DC XLVI.

EXCELSIORUM

NOVUM TESTA
MENTUM SYRIACUM

Imprimis et

Institutio Augustinae et Philo-
sophorum

in

Universitate

M. JOHANNES ERNESTUS

GERHARDUS JENCKE

et

M. DAVID SCHARFUS

typographi

in

in Augustino Philo-
sophorum

in

Typis Johannis Röhneri Acad. Typogr.

ANNO M DC XLVII

I. N. J.

Non parum ad Syriacæ N. T. paraphraseos seu versionis commendationem facit laudemque, quòd à magno Philologo juxta ac Theologo, *Dn. D. Salom. Glasio* ad Lydium illum lapidem (etsi loco postremo) refertur, quo in lectione textus N. T. Græci diversâ discerni queat, utra lectio præferenda alteri; quænam sit rejicienda, quænam v. retinenda? Quoniam autem & in hac versione lectionis sese offert varietas, quæstio emergit: quæ lectio hic recipienda sit, quæ repudianda? (non verò nobis sermo de tali casu, ubi utraq; quod haud rarò contingit, stare potest.) Ad quod *Syrus* responderi posse, arbitramur, illam servandam esse lectionem, cui requisita priora, quæ in lectione textus Græci diversâ exhibuit observanda laudatus *Vir Summus*, adstipulantur; ut nimirum illa probetur lectio, quæ cum Græcâ illa consentit, quam corroborant exemplarium antiquorum ac probatorum fides, Doctorum veterum allegatio & interpretatio, Scripturæ insuper conformitas, cuique fidei analogia non repugnat. Addimus, quæ nec Grammaticæ Syræ reclamant, sed regulis illius proximè accedit. Hæc & nos requisita in Lectionum varietate, quam *Codex MS. IV. Evangelistarum Syrus*, quo de binis hætenus Exercitationibus egimus, nobis exhibet, dijudicandâ (ubi sc. utraque lectio commodè locum habere nequit) sumus posthâc observaturi: Qui conatus nostri ut vergant in studiorum nostrorum emolumentum, nominisque sui divini gloriam, faxit altissimus.

POSITIO PRIMA.

Pleonasmus pronominis apud Syros.

Syros frequenter admodum uti Pronomine suffixo $\sigma\tau$ πλεονασμῶς, illis, qui vel unam Grammaticam legerunt, vel paucas in N. T. Syriaco pagellas percurrere, notissimum est. Statim in limine Matthæi, præter loca à CLL. Viris *Dieu* & *Dilberro* collecta, exhibetur nobis egregium dicti pleonasmii exemplum: ter enim in primo primi Capitis commate redundat in nostro Codice, consentientibus reliquis Codd. pronomem $\sigma\tau$. Factum hinc arbitror, ut Codex noster aliquando suffixum hoc adhibeat, ubi reliqui Codd. non agnoscunt, uti in allegati Evangelistæ C. XI I, 4. ubi pro בְּכַחֲבֵל noster habet בְּכַחֲבֵלִי . Sic C. XIII, 47. & Lucæ VII, 28. pro בְּמַלְכוּתָא in nostro legitur בְּמַלְכוּתָאִי Luc. I, 68. pro אֱלֹהֵי noster legit אֱלֹהֵיִי Joh. III, 5. לְמַלְכוּתָא pro לְמַלְכוּתָאִי . C. IIX, 34. עֲבַתָּא pro עֲבַתָּאִי . Similiter idem omittat, cum in cæteris Codd. legatur, ut Luc. XII, 7. לְעַלְמֵי pro לְעַלְמֵיִי C. XXII, 11. לְמַרְתָּא pro לְמַרְתָּאִי Joh. IV, 39. it. C. X, 35. מִלְחָמָא pro מִלְחָמָאִי . Inseparabile quoque suffixum $\sigma\tau$ aliquando abundare, notavit *Dieu*. Non igitur mirum, si noster Codex idem aliquando inferat, ubi reliqui Codd. non agnoscunt, & econtra omittat, ubi idem in cæteris legitur: quemadmodum suo loco ostendetur.

POSITIO SECUNDA.

Kametz Ebraum Syri per *Dsekopbo* exprimunt. dissensus à *Drusio*. *Mattan* unde derivetur, an rectè noster *pathach* Ebr. per *dsekopbo* reddat.

Rectè notat Ebraicarum litterarum decus æternum *Job. Drusius*, Comment. poster. ad voces N. T. *Banerges* Syriæ quamdam dialectum dicere pro *Banerges*, cum *a in o* facile migret. **Confir-**

Confirmat hanc *Drusii* hypothesin noster Codex, qui nomina
 propria Ebræa אֲבִירָה, אֲרִים, עֲמִירָה (calculû hîc nostrum
 adijcere nō possumus laudato Philologo, *Mim* kuschoi onēran-
 ti) אֲבִירָה? sub finem expressè per dsekopho punctat: nec dissen-
 tit ex editis Codd. hîc ullus. Cur verò noster Ebræorum *parbach*
 sequēte Daghesch (ita n. nomen Matthan. II. Reg. XI, 18. legitur)
 in proprio nomine *Matthan* v. 15. C. I. Matth. per dsekopho refe-
 rat, dubium alicui videri possit, maximè cùm idem alia nomina
 Ebræa, quæ similiter apud Ebr. per *parbach*, sequente daghesch
 forti scribuntur, non per *dsekopbo*, sed per *procho* efferat, uti ex
 nomine אֲבִירָה aliisq; liquet. Probabile nobis omninò est,
 nostrum non pro derivato אֲבִירָה, sed ex aliâ quadam radice no-
 men hoc habuisse, quâ de causâ nec *Kuschoi* litteræ ζ post ω
 imposuit, quod tamen dubio procul fecisset, si ex defectivâ ra-
 dice, ex tuâ sententiâ ortum traheret. Vid. *Lud. de Dieu Gr.*
Harm p. 31. n. 4. ubi tamen hæremus, utrum ei ad sensum præ-
 bere debeamus, quando ad exempla illa, in quibus littera ex-
 clusa per *Kuschoi* apud Syros indicatur, refert quoque vocem
 אֲבִירָה i. e. *vitis*, inque eadem *Tau Kuschoi* adficit, ad indica-
 dum sc. defectum tertiæ radicalis *Nun*. an potius in *Crines*
 eundem sententiam, statuentis Δ in Δ hic versum esse (*ἄνε*
 enim hæ litteræ ἐν μεταβολῶν.) Certè noster Codex, qui aliàs sat
 diligens in *Kuschoi* impressione, ubi litteræ defectus eodem in-
 dicatur, idem in hac voce supra *Tau* negligit Matth. XXVI, 29.
 Marc. XIV, 25. (v. 18. C. XXII. Lucæ, ubi etiâ dictio hæc occur-
 rit, in Cod. nostro desideratur) Joh. XV, v. 1. 4 & 5. Sed in viam!
 Idem cum nostro codice sensisse h. e. pro nomine non ex אֲבִירָה
 orto, habuisse videntur, qui Græcè per *Matthan* scripsère, quam
 tamen scriptionem improbat *Drusus* comment. prior. ad voces
 N. T. p. 111. Aliàs simile nomen Luc. III, 31. tum in nostro
 tum cæteris Codd. Syris ita legitur punctatum. Recipi igitur
 posset Codicis nostri punctatio nominis אֲבִירָה, si in fine sal-
 tem pro *procho* adhibitum fuisset *dsekopbo*.

POSITIO TERTIA.

De descriptione nominis *Pharetz*.

Quid Scriptorem nostri Codicis permoverit, ut nomen
 v. 3. C. I. Matth. in primâ Syllabâ per vocalem secundam
 seu *revozo* punctaret, cum in editis aliâs per *procho* legatur,
 ambigi potest. Ebraicè sanè extra pausam פְּרוֹחֵ invenitur, non
 פְּרֹחֵ . Num igitur Ebræos potius Codd. quàm Græcos noster in
 nominis hujus scriptione voluit sequi? ita quidem credi posset,
 nisi ipse quoq; Luc. III, 33. primam nominis hujus Syllabam
procho insignivisset. Utramq; igitur lectionem tam per primam,
 quàm secundam vocalem admitti posse, per hanc quidem juxta
 Codd. Ebræos, per illam verò secundum Græcos, noster forsân
 existimavit, quod & nos largimur.

POSITIO QUARTA.

Græcos adhibere μ in fine Nominum Propriorum
 loco Ebr. *Nun*.

Græcos tum V. T. Interpretes tum N. T. Scriptores, quando
 nomina propria Ebraica in \uparrow finita, exprimere volunt, loco lit-
 teræ *Nun* in fine μ aliquando uti, notum est. Placet, id impræsen-
 tiarum ostendere exemplo nominis פְּרוֹחֵ , quod Græci red-
 dunt per $\epsilon\sigma\phi\omega\mu$, pro quo scribendum fuisset $\epsilon\sigma\phi\omega\nu$. Retinent
 tamen N. T. Interpretes *Syrus* & *Amb* h. l. litteram *Nun*. adsti-
 pulaturq; hic Codd. excusis nostrum MS.

POSITIO QUINTA.

Syriaca N. T. versio unde orta. videri omninò trans-
 latam esse è Græco exemplari. solvitur objectio. à
Contzenio discessio.

E Græco quodam eoque benè vetusto Codice, non verò ex
 corruptissimâ versione Latinâ, quæ *vulgata* dici consuevit, Syri-
 acam N. T. paraphrasin esse adornatam, nobis prorsus cum Vi-
 ris non infimi subsellii habemus persuasum. Unde verò factum
 sit, quòd interdum cum textu Græco hæc consentire haut vide-
 atur, dicetur alibi. De unico saltim jam nunc differemus lo-
 co, nim, Cap. I. Matth. commate 6. Semel tantum ibi nomen
Regis post *Davidem* legitur in Codicibus Syriacis, à quibus nec
 noster

noster h.l. dissentit. Agnoscunt tamen bis illud in uno hoc versiculo tum Græci, tum Latini Cod. quos quidem vel ipsi inspicere potuimus, vel ex aliorum Doctorum Virorum collatione diligentissimâ cognitos habemus, omnes, cum quibus & *Arabs* facit. Dicendumne igitur, Syrum paraphrasten usum fuisse Codice Græco, quo in epitheton hoc semel fuerit desideratum, an verò credendum potius, ipsum laudatum epitheton ceu minus necessarium, uno loco omisisse, & ex præcedentibus lectori repetendum reliquisse. Nolumus hîc aliquid certò adseverare, sed aliis iudicium malumus relinquere. Id tamen adfirmare nulli dubitamus, nò sat firmiter ex prædictâ versionis Syræ ac textus Græci hodierni discrepantiâ colligi posse, Syriacam Paraphrasin originem suam immediatè non debere exemplari Græco, quoniam nullum amplius extet, (quantum nobis quidem constat) quod vocem βασιλεύς h.l. nò bis agnoscat, cùm interire exemplar illud potuerit, imò ex alia causa, modò allatâ, epitheton hoc Scriptor omittere. Præterimus, quòd sic nec è Latino quoq; Codice Syriaca versio videatur translata, cum Latina quoq; exemplaria constantè epitheton distum reperant. Quemadmodum igitur ex hoc & similibus exemplis Syriacam versionem è Græco aliquo codice immediatè non adornatam esse, firmè concludi posse haut arbitramur, ita nec indicium nobis est, (sicuti *Adamo Contzenio* Jesuitæ) è Græco in Syriacum sermonem Evangelia esse versa, quia in Syriacâ paraphrasi adhibetur nomen אַרְבַּגְלִיָּן (ita scribendum, non verò אַרְבַּגְלִיָּן, ut mendosè in *Contzenio* legitur,) quod est è Græco εὐαγγέλιον.

POSITIO SEXTA.

Drusl conjectura de nomine אַרְבַּגְלִיָּן, cur per Syncopen אַרְבַּגְלִיָּן scribatur, recensetur, confirmaturq;: Movetur serupulus contra *Drusl* opinionem.

Non vana forsàn *Job. Drusl* conjectura, existimantis nomen אַרְבַּגְלִיָּן *Rub* per Syncopen אַרְבַּגְלִיָּן scribi pro אַרְבַּגְלִיָּן idemq; sonare, quod *amicaf. Socia*. Confirmat sententiam hanc simili dictæ figuræ exemplo, nam & אַרְבַּגְלִיָּן pro אַרְבַּגְלִיָּן dicitur; tum Syri, quem meritò suo vetustissimum vocat interpretem, auctoritate. Nos duo addimus, i. concedentes pro אַרְבַּגְלִיָּן Ebrao, Chaldæos אַרְבַּגְלִיָּן, & exci-

deatè

dente γ, contractè Ἡ dicere: adstipulaturque *Drusio* Φιλολ. ραί-
 τατος Jureconsultus *Job. Seldenus* in *de Dis Syr. Syn. 2. C. 1.*
 qui etiam notat, Phœnices aliosque adjacentes, sub quibus &
 Moabitas comprehendi, negari vix potest, cum expressè
 DEUS illorum *Baal Pear* memoretur, *Ebraicè loquutos*, עַר cum
Ain retinere. observat quoque hoc ipsum *Servius* & cum eo augu-
 stissimus Hipponensium Episcopus, quos allegat Criticorum no-
 stra tempestatis Princeps *Thomas Reinesius* in *de L. Punica* tractatu
 accuratissimo c. 6. Cum itaq; Phœnices ac Moabitas Ἡ ex nomini-
 bus Ebraicis non excludere, quod Chaldæi faciunt, vel ex hoc ipso,
 quod pro suâ *Drusius* sententiâ adducit, exemplo sit liquidum,
 scrupulus alicui injici videtur, qui ex nomine רר elisa sit illa lit-
 tera. sive enim Ebraicè, sive ad dialectum Moabiticam scribere
 nomen illud velim, Ἡ utiq; retinendum, nec eliminandum, cum
 nec Ebræos nec Moabitas isthoc facere, ex allatò nominis עַר
 exemplo constet. Neq; etiam regeri hîc posse videtur, ע in no-
 mine *Ruth* propterea eliminari, quia *Scheva* præcedat, idem verò
 in voce עַר non evenire: responderi enim potest, Phœnices
 seu Sidonios (annon & Moabitas) non solum עַר di-
 xisse, sed & עַר , ut laudatus *CL. Philologus* l. c. no-
 tat. quid quod idem in *Plauti Pœnulo* *Punica* illa v. 57. *per-*
Bel. Samen & c. legat. videatur *tr. all. cap. 12.* Alterum, quod ad
Drusius sententiâ adjicere visum fuit, est consensus Interpretis
Arabis, qui similiter nomini *Ruth* litteram *Ain* inserit: imò & *lit.*
Eliph. ac illam quidem ad mentem *Drusius* convenientissimè; hanc
 verò quâ de causâ, fateor me nescire, nisi ideò forsan, ut indicina
 sit, ר *Re* per fatha legendum esse. Absente namq; *Eliph.*, *Re*
 tam *Dsamâ*, quàm *fatbâ*, imò & *Kesrâ* adfici potest. *Dsamâ* si ei
 imponeretur, credi posset, Arabem respicere ad nomen Ebræum
Ruth, non quatenus ex רע i. e. *amica*, sed quat ex רע i. e. *pa-*
strix deducitur. De Græcis mirum non est, ipsos adspirationem
 hanc, utpote ab eorum linguâ alienam, hîc neglexisse, cum & alibi
 passim idem fecerint. Sic *Matth. l. 2. pro* Ἰακωβ legitur Ἰακωβ .
 ita & secundum *Drusium* *II. Cor. VI. 15. pro* βελιαλ legi-
 tur βελιαλ . conf. eund. *comm. pr. p. 36. & 44.*

SOLI DEO SIT GLORIA!

VB A 6412

ULB Halle

3

002 920 379

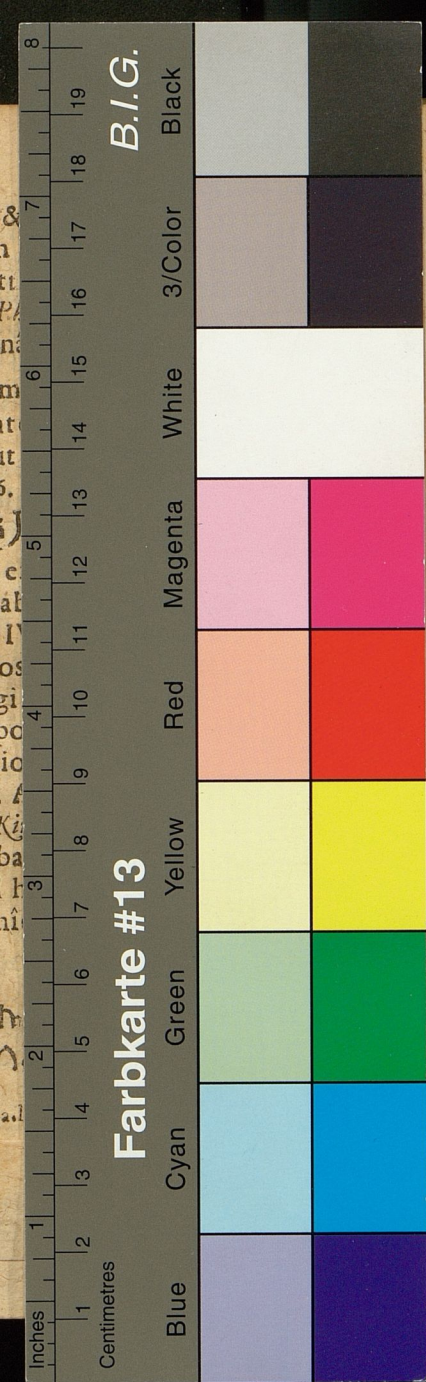

VB 77

Retro ✓

23

B. C. D.
Exercitationum
Ad
NOVUM TESTA-
MENTUM SYRIACUM,

Disputatio Tertia,
Quam
Indultu Amplissimi Senatus Philosophorum,
in inclurâ LEUCOREA,
Publica συμφιλολογούντων προσδιαλέξει
submitunt

M. JOHANNES ERNESTUS
GERHARDUS Jenensis,

M. DAVID SCHARFIUS
Hamburgensis.

ad d. XIX. Augusti
in Auditorio Philosophorum,
horis antemerid.

WITTEBERGÆ,
Typis JOHANNIS RÖHNERI, Acad. Typogr.
ANNO M DC XLVI.